

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільях і святах.

БУЖОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Школа волі.

(Лист до товариша на селі.)

Пане брате-товаришу! Коли я став думати над Твоїм політичним листом до мене і над тим, що Тобі відповісти, то й побачив, що моя відповідь може придати ся не лиш Тобі, але й иньшим людям. А що я маю писати статтю до „Буковини“, часу же на приватні довгі листи не маю, то я одною кулею бью двох зайців: подаю Тобі в газеті відповідь а читателям статтю. Так ти покладає гарно під смерічку в холодку, подумай на тим, що Тобі пишу, а як що не до ладу написано, то даю Тобі волю розбити мене прилюдно в газеті в пух і прах.

Починаю дивним порівнянням: Рука інтелігенція — то кертиця! „Гавту! Як же можна так маловажити нашу інтелігенцію?!“ Позволь, порівняне не таке страшне і понижаюче. Кертиці звірятка дуже пожиточні: они розпорпують землю і нищать велику масу хробів. Там деє, правда, з великої ревности вганяючи за хробаками, підкопають і гарну запащину рожу, але се лиш тому, що на рожах не розуміють ся, тільки на хробаках. Через одно мене кожда кертиця не симпатична, і то так, що я не відважив би ся притулити такого „пташка“ до серця, а то через то, що у того звірятка дуже вузький світогляд... Звісна річ, зродило ся і вирросло то невинятко по норах, шниряло по під землю, привикло до темноти, божого сонця не ви-

дало так довго, що тепер на сонце і подивити ся не може...

Ти мені на то замітни, що годі-ж так про „інтелігенцію“ казати, бо она-ж всеокі школи кінчила, значить: чогось учила ся і шось знає. А я Тобі на то скажу еретичну думку, з котрою, будиши у нас на селі, ніколи не поважив би ся виступити, що наші школи, такі як они у нас є, всего учать, але не вчать чоловіка розуму і сильної волі. Они переміняють голову чоловіка на автомат, з котрого в потреби вискакують сїрники, чоколяда, какао, історичні дати, формулки математичні, параграфи, богословські догмати і т. п. але не розум. Зі шкіл виводять ся знамениті автомати, в котрих всего повно а найбільше надії на аванс. Чим повніший такий автомат, тим певніший аванс. А коли не аванс в титулах, то хоч аванс в добробиті. Хліб, хліб, гонори, гонори — і ми в тім дусі діти виховуємо, даємо їх до шкіл, щоб з них там поробили автоматів.

Бо коли школи справді вчать розуму і способу, як жити, то мені в голові не може помістити ся, дячого в суспільнім життю так мало розуму видко, т. е. того розуму, що проявляє ся в поступованю з людьми. Розум побільшив масток землі в мільони разів — се правда — але проте тільки нужди на землі ніколи не було, як тепер є. В політїкї хто сильніший, той і ніби розумніший, бо для всіх закони видає. Що-ж се за розум, що він служить лишне богатим та сильним? Возьми на увагу Поляків, Волохів, Мадярів і Москалів — як они обходять ся з нами? Кождий зі свого становища поступає з нами

ніби розумно, але всі разом поступають неморально, коли по наших трупах доходят до слави і посіданя. Коли-ж ми мимо гнету, а може саме з причини гнету виробимо в собі щораз більшу відпорну силу, то до катастрофи муєть прийти мимо того „розуму“, який маємо ми і наші противники.

Змагати свідомо до катастрофи, се не є ціль людскости; протївно кажемо, що уникнути єї — то ціль всіх. Аби-ж то справді було можливе, то всім крім розуму потрібна сильна воля. Можна бути дуже розумним, а проте нічого не зробити, бо розум то елемент пасивний, а воля — активний. Тому і мудрі надіють в неволі побідників, тому Сенека гине з рук Нерона.

Я не скажу, що наша інтелігенція (темний люд не входить ту і в рахунок) дуже розумна; все-ж таки у неї розуму більше, як сильної волі. Ухвалюємо-ж не раз дуже розумні резолюції, а не виконуємо їх! Вяжемо ся навіть словом чести в поступованю супротив противника, а не додержуємо слова. Все лихо наше походить передовсім від нашої слабкої волі. Нація, в котрій кожда одиниця має сильну волю, не дасть ся взяти в ярмо.

Виходить з того, що нам би доконче потрібно виробляти в собі сильну волю. Воля се прикмета така, що дасть ся скріпити і вправити. Скріпляти і вправляти єї можемо ми самі, — до того не потрібно ніяких шкіл і учителів. „Я хочу, отже живу!“ — треба собі сказати, подібно словам Картезія: „Я думаю, отже єсьм!“ Русини о скільки хотять жити, о скільки живуть, але

з)

Вуйко Дорко.

(Оповіданє з галицького життя.)

(Дальше.)

В найбільшій комнаті, яка була в домі о. Горецького, до гостини уставлено столи в формі підкови. Але господиня завчасу зміркувала, що не стане місця для всіх, і казала ще в другій, меншій комнаті поставити два столи, принесені зі шпихайра, де они довгі літа стояли без пожитку. При сих столах в меншій комнаті заєсли веселі молодці, що зараз зложили хор. Вуйко Дорко хотів собі присісти до них, бо дуже любив євнів і сам троха „потягав“, але Маня, замітивши се, не дозволила єму.

— Вуйку — каже жартом — твоє місце поміж старшими. Ту будуть молоді панічі записати ся, ще й ти готов з ними.

— Не бій ся, Маню — оправдував ся вуйко — я по дуже мало, бо мені шкодить: зараз спати хочу.

Але послухав своячку і пішов поміж старших. Ті „старші“ не всі були старші від Дорка, наприклад єго три молодші брати, але они були жонаті люди, то їх до молодїжи не тягло. А вуйко Дорко все ще чув за собою право, числити ся до молодїжи, отже часто волів това-

риство молодих, між котрими і сам молодїв коли не на тілі, то на душі. Однак ради Мані не хотів не послухати, бо й єї зачелив до сих, що відмолоджували єго душу. Бажав навіть усїєти собі біля неї і сказав їй се.

— Дуже радо, вуйку, я сама того хочу — відновила Маня єдаючи і усміхнувшись додала тихше: — Ти вже певно собі думаєш, що я завзяла ся тобі голову збаламутити. Не бій ся, я не така небезпечна. Я так тільки.

— А най тебе хліб обєде! — подумав собі нан директор — яка здогадлива! — То ще питанє — додав голосно — чи ти змогла би мене збаламутити? Сивий волос! Ти знаєш, що то значить? — і вказав на свою голову.

— А добре було би, щоби ти справив собі яке чорнило та почорнив волосє! — порадила панна Маня. — А вже той іней від сонця може ще розтяти.

— І сонця такого нема і я вже без претенсії.

— То зле. Трийцять шість літ — і вже без претенсії! А лице ще молоде як у панни...

— Трийцятьшістьлітної — додав вуйко. Обоє засьміяли ся.

Почалась гостина, тоасти, євниви, як звичайно на весілью. Панна Маня дбала дуже про свого сусїда і при нятїй чарці вина, котру забрав ся вшити, спитала навіть: — А не буде голова болїти?

— Такої вже слабкої голови я не маю — боронив ся вуйко.

— То нашіємо ся разом. На здоровє твоє, вуйку! Щоб такі вуйки на каміню родили ся!

— Ти знов з компліментами, Маню? Дай же спокій! От небавом почнуть ся танці, гости-на вже кінчить ся, їди, приготов ся, може якого хлопця собі вибереш.

— Один лише ту сподобав ся, а більше жаден.

— А то котрий?

— Огсей правник, що промавляв від молодїжи. Ти бачив, який він поважний! А як славно говорив!

— То за молодий для тебе. Правник з третього року. Коли він буде мїг женити ся?!

— Я-ж не кажу, щоб я єго зараз за мужа хотїла; так лише кажу, котрий мені до вподоби.

— Що-ж, чи тобі вже веселі хлопці надобїли?

— Досить мені сих вітрогонів з солодкими словами, а пустими головами. Але, вуйку, пора тобі сказати слово, щоби гості зложили дещо на будову театру.

Вуйко Дорко встав і коротко, але горячо візвав гостей до складки на таку гарну народну цїль. Єго нова братова поставила на стїл піднос, на котрий поспалосє щедро і євїбні і паперові гроші. Але панні Мані було сєго мало; она взяла піднос, занесла у комнату, де сидїла молодїжа і там покклала на стїл. Сказала тільки „складка на театр“ і притїм так значучо усміхнула ся,

як они мало хотять жити, видко з того, що на гнет ворога не відповідають навіть таким протестом, на який стало би їх розуму і засобу, а що гірше навіть у себе дома терплять партію, котра виразно каже: „не хочу життя народу.“ Піддержуючи таку партію в народі, ми тим самим ломимо і так дуже слабу волю народу. Тимчасом, як кажу, не менше, як розуму, потрібно нам сильної волі. А та сильна воля повинна проявляти ся не лише тоді, коли треба наперед іти, але і тоді, коли треба часом вичекати. У своїм, хоч і яким дрібним життю політичним, можемо найти численні приклади на те, як ми показали свою слабу волю. Правда, що були обяви і сильної волі, але я назвав би їх радше вибухами хвилевої енергії, як наслідком тривкої, вишколеної волі.

Добре буде в нас аж тоді, коли кожний з нас буде міг сказати: „Я можу то досягнути, що хочу.“ Теперішнє зло у нас походить від того, що ми не можемо досягнути того, що хочемо. А не можемо тому, бо в нас сильної волі нема, що ми в собі сильної волі не виробляємо, противно часто ослабляємо. Але сильною волею можемо лиш то досягнути, що в світовім порядку можливе. Так як справедливо кажемо, що чоловік панує над природою, коли слухає її законів, так само наша воля є всемогуча, коли піддає ся загальній волі. Головою муру не пробеш ані у природи ані у людскости.

Одного лиш не забуваймо, що коли людскости зло, то в ній самій лежить спроможність змінити загальні відносини. Розум повинен іти, як огняний стовп наперед, а за ним кольони волі. Очевидна річ, такі проекти, обчислені на всі народи, переводять ся дуже помалу: але коли-б ми школу волі завели тільки у себе, то досягнули би далеко більше, ніж тепер досягаємо.

На сю тему дало би ся ще більше сказати, але хлопець з друкарні жде, мушу кінчити. Розваж ціле наше народне жите і спитай себе, як у нас кожний Русин з окрема виробляє, а властиво не виробляє

в собі сильної волі, і як ті, що его ведуть, мало дбають, щоби в ній ту сильну волю виробити. Перше треба собі поставити ясно-означену ціль (в нашім випадку добро всеї України-Руси), а відтак для сеї ціли виробляти в народі енергію, сильну волю. Ціль ставляти і сеї „виложити на розум“ суспільности можуть і повинні провідники, тому, що у них надіємо ся більше розуму і знання світового ладу, як н. пр. у чоловіка, що засидів ся літами на селі; але виробляти сильну волю в собі може і повинен кожний сам про себе.

Школа сеї моралі ділить ся на нормальну: в ній вправляй тіло. На середню: в ній пізнавай розум і его прикази, вправляй ся в судженю, що моральне а що не моральне; вишукуй моральні моменти в природі, в історії, в суспільности. І пиши задачі на теми: вибір ціли, розумне обчислене средств, витривалість у виконаню, вправа в увазі, послуху, милосердю, справедливости і зичливости. Вправляй ся у тим всім і пробуй собі відмавляти дечого. Обходити ся без не одного і бути терпеливим.

Коли перейдеш ту гімназію волі, тоді можеж вступити на університет волі, де маєш свою волю того навчити:

Знай, чого бажаеш!
Бажай, що знаеш!
Знай, що потрапиш!
Переведи се, що хочеш!
Будь відважний в небезпечности,
Витривалим серед трудностей,
Неподатливим на заманюваня,
Вкінци бажай того, чого всі бажають!

Такі три школи зложім для свого народу, а радше нехай сам собі кожний зложить і в ній учить ся, а тоді не будемо так гірко нарікати на других і на себе — і Ти не будеш писати такого листа до мене, як написав.

Покладись вигідно під смерічку в холодку, прочитай се ще раз, подумай, донкче подумай — і згадай того, що в поті чола в таку спеку се для Тебе написав.

що не один молодець витягнув свої останні гроші і кинув на піднос. Відтак урадувана вернула зі складкою до вуйка і похвалила ся перед ним, що з неї був би знаменитий езекутор, в що вуйко радо повірив.

По гостині спрятано і винесено столи на двір, замешено, уставлено крісла і ослони під стінами — і почали ся танці. Жиди-музиканти грали, аж струни рвали ся.

Вуйко Дорко, мимо того, що правно зачисляв ся до молодіжи, пішов тепер зі старшими грати віста. Якось не йшла ему гра. Русява дама каро здавалась ему — не знати чому — панною Манею і він оглядав її, як фотографію. Відтак розлютив ся на себе, що осмілив ся такого страхонуда мальованого порівнювати з гарною своячкою, і зараз видав сю карту. Посидів так собі з-пів години і встав.

— Ні, — каже — якось мені нині карта не йде. Підумати ся, як танцюють.

І пішов, усів собі в кутику і дивив ся. Панна Маня танцювала з якимсь питомцем.

В той час в домі о. Горецкого появил ся учитель Іванський. Перший замітив его Дорків брат, пан молодий. Спитав, чому так спізнив ся, запізнав его зараз з панною Горецкою і поручив її опіці. Пані Горецка доти не втихомиралась, доки не усадила учителя за стіл та не поставила перед ним всяку їду і вино. Іванський сів і дякуючи, їв та пив, до чого господиня заохочувала его милою припучкою. Ему очевидно пильно було когось побачити, бо зривав ся, але не

хотів показати ся для господині нечемним і коштував все, що она подавала.

Тимчасом панна Маня у кутику, в котрій вели ся танці, замітила вуйка Дорка.

— А, вуйко! — повитала его. — Як же ти собі скромно присів в кутику! Тепер панни вибирають, отже я тебе вибираю до танцю.

— Дай мені спокій.

— Ні, мусиш. Ти мені гарбуза даєш?

Рад-нерад мусів вуйко пригадати собі різні „кроки“, котрих за молоду вчив ся і пішов зі своячкою в танець. Не йшло ему се зовсім складно, але Маня потішила его:

— Бачиш, вуйку, танцюєш, як двацятьлітній молодець, а ти вже себе в старці записав, в карти граєш!

— Але як я втомив ся! Аж піт виступив. Ну, вже досить буде з мене! Відвик давно...

— То сідаймо.

Сіли собі на ослоні при стіні.

— Знаєш ти, Маню, сю пісню: „Де ся наші літа діли, літа наші молоді? Пропали, як гомін за горами...“ Не тямлю добре слів, але мелодию памятаю.

— І що з того?

Дорко застановив ся. Справді, і що з того? Минули літа молоді і з тим треба погодити ся. А вже кождому минають...

— Над чим так, вуйку, задумав ся?

— От, щось у голові снує ся! Правда, що то гарно сказано: „Як гомін за горами?“

НОВИНИ.

Чернівці, дня 22. липня 1897.

З бук. кр. ради шкільної. На засіданю з дня 14-го с. м. розширено 1-кл. школу в С. Онуфрі на 2-кл.; системізовано посаду надчительки при 4-кл. дівочій школі в Садагурі; поручено заступництво учителя при школі вправ у Чернівцях мол. учителя Рафаїлови Кайндлеви; іменовано уч. Олександра Константиновича надчителем у Ватрі-Молдавици, мол. уч. Михайла Гауза учителя в Площі, стабілізовано мол. уч. Анну Діз в Кімполонзі; вкінци уділено кільком учителям грошеві запомаги.

Ювілейна фундація. Черновецька міська рада рішила на вторковім засіданю основати в нагоди ювілею 50-літнього панованя нашого цесаря чотири безілатні місяці в місцевім домі притулку і на руки виділу краевого дарувати 5000 корон на заклад для невидічних хорих.

Наші сердешні приятелі не можуть чогось успокоїти ся. Тут кричать „Бук. Відомости“, тут знов „Gazeta Polska“, а за ними вторе бідолашна „Buk. Post“ з своїм Мошком. Коли Gaz Polska накидує ся на нас за нашу щирю прихильність для народу, визискуваного всякими панями і підпанками, називає нас за те гайдамаками і т. н. підхлібними титулами — „Бук. Відомости“ уважають се якимсь підступним маневром і базікають, що то мовляв ми так умовили ся з редакцією Gaz. Polsk-oi. Ну, се би була дивачна змова, аби нас ляли даром. Ледви-ледви притихли сердешні задля „четвертого шулька і тринадцятого снопа“, знов Мошко в Buk. Post кричить „Polizej!“ Спитаєте певно, чого властиво? А того, що ми посміли в 147-ім числі вставити ся за горожанськими правами народних учителів; за те, що після гадки нашої і нашого ш. дописувателя народний учитель повинен не лише в школі діти навчати, але в громадї стати щирим дорадником у всім добрім. Правда, в такім разі не оставали-б ся селяни безпомічні і безрадні супротив всяких затій „добремислячих“ арендарів і підпанків — а се після гадки Мошка значить сіяти незгоду між учителя і громаду! З кождого слова Мошкової статі видко страх перед зростаючою самосвідомістю і самопомочію народу, бо се означає заразом упадок непокликаних опікунів-румунізаторів, котрих боронити є обовязком Мошка. Чи хто здивує ся его лементарам? Ми думаємо, що на се можна лише з глумом усміхнути ся. Правда, аби не забути, то мусимо наперед вже заявити,

Було весело, від радістних сльвів молодечих аж лунало, а тепер уже і гомін прогомів.

— Може ти, вуйку, поезії пишеш? — жартувала панна Маня, не розуміючи смутку вуйка.

— Колись писав, ще в гімназії, а тепер і одного верша не склею. Проза життя...

— Чи жите справді таке трудне? Мені дома так добре — і хоч я знаю, що люди бідують, та дуже часто забуваю про се.

— Жите справді трудне. Зацвіте за молду, як корч рожі, а ту і приморозок і спека і буря пообривають помалу листки, звялять квітки, гадузки — і не отямши ся, коли з того всего остане ся сухий корч.

— Котрий на другий рік може знов зацвісти — додала панна Маня.

— Зацвісти може, та вже не так, як перше, коли гадузе було здорове. Впрочім, правду тобі кажу, я не знаю й досі, як на жите дивити ся. Раз здає ся веселе, другий раз сумне... Одно лиш правда, що по розчарованях дуже трудно прийти до себе.

— А ти мав які розчарованя? Правда, я сама знаю одно.

— Як мене прогнали з семинарії?

— Так.

— Ох, боліло се мене тоді. Ніхто не зрозумів чоловіка, не навчив... Прогнали і роби собі, що хоч! Думали, що то добрий спосіб поправи. А я лиш старав ся пізнати все, читав і се і те, бо й як-жеж можна щось судити, не пізнавши?

що після нашого переконання повинні „Бук. Відомості“ сю статю Момка дословно передрукувати, бо gleich und gleich gesellt sich gern.

З руских гімназій. До рускої гімназії у Львові вписалося було на 1896/7 рік шкільний 434 учеників, а в наслідок змін в протязі року класифіковано 395 учеників. З того одержали: перший ступінь з відзначенем 39 (о 11 більше як минушого року), ступінь перший 270, другий ступінь 24, третій 14, поправку 45, а іспит доповнюючий дозволено зложити 2 ученикам. — Молодіж, як видно, учила ся пильно, класифікація випала відповідно до загального числа учеників. — Рівнорядні відділи були в класах: I-й, II-й, III-й і V-й. — В класі I-й був 1 ученик роджений в році 1879, а 14 в році 1886; в VIII-й класі найстарший родився в році 1868, а 7 в році 1879. Після стану родичів або опікунів були зміж вписаних учеників синами або пупілями: селян або маломіщан-рільників 175; священників 125; учителів народних 34; урядників державних 25; листоносів, возьних і стражників огневих 19; ремісників 18; учителів шкіл середних 13; урядників міських і офіціалістів; приватних 10; дяків 9; адвокатів, нотаріів і лікарів 7; властителей реальности 4; зарібників 3; властителей дібр і військових по 1. Всі ученики з винятком одного римо-кат. були греко-католики. На науку язика польського ходило 320 учеників. — В переміській гімназії, було з початком шкільного року вписаних 361, а при кінці року класифіковано 334. З них одержали першу класу з відзначенем 43, першу класу 231, поправку з одного предмету 22, другу класу 25, а третю класу 13. З цих чисел видно, що класифікація випала взагалі задовольно, бо число злого поступу в порівнянню мале. В тім заслуга учеників самих, котрі совістно сповняли свій обовязок, а також учителів, що старанно займали ся повіреннми їм учениками. Наймолодший ученик I-ої класи мав 11 літ, а найстарший в VIII-й кл. 24 літ. Після стану родичів взаглядно опікунів було учеників священників 91, урядників 21, народних учителів 31, міщан і ремісників 55, селян 128, слуг 4, а дітний зарібників 4.

В що переводять ся наші галицькі „обединители“ в Росії. Англійський „Daily Mail“ подає таку характеристичну допис з Петербурга: Перестав тут виходити загально читаний дневник „Русь“, видаваний через Гайдебурова. З початку думали, що се стало ся з фінансових причин, але показало ся небавом, що „Русь“ упала через співробітника Дрогомирецького, що підписував ся яко одвічальний редактор. Отже той Дрогомирецький, родом Галичанин, був простим шпігуном поліційним, котрий втиснув ся лише по то до „Руси“, щоби в легкий спосіб можна доно-

сити поліції о випадках і змаганнях в публіцистичних кругах. Діставав за се около 10.000 зр. річно. Довідав ся о тім Гайдебуров і сейчас нагнав від себе Дрогомирецького. Тоді Соловев, начальник центральної цензури, дав Гайдебурови до зрозуміння, що если шпігуна задержити, то буде користувати ся взглядною свободою друку, в противнім разі вічні цензурні закази приведуть его дневник до руїни. Гайдебуров волів завісити видавництво, як працювати на спілку з шпігуном.

Голосний процес против адютанта болгарского князя, Бойчева, і его спільників, префекта поліції Новіліча та жандарма Василева, о замордоване любовиці Бойчева, сьлівачки Анни Сімон, розпочав ся в Софії уже вчера. Акт обжалована готовий. Всі три обжаловані о безпосередню чинну участь в убійстві, а прокуратор вносить для них кару смерті. Бойчев вправді заперечує всему і подає, що він критичного дня находив ся в палаті кн. Фердинанда і був при обіді двірським, але товариші его зізнали, що Бойчев був на місці убійства і враз з жандармом Василевом кинув Сімонову в Маріцу. Василев каже притім, що Бойчев перед удученем Анни відкликував ся на розказ кн. Фердинанда, а за поміч в убійстві виставив ему тратку на 3.000 франків яко винагороду. Вийшло також на яву письмо Бойчева до Новіліча, в котрім Бойчев учить свого товариша, що він має подати до дневників, як би случайно праса заговорила про сю пригиду. До розправи покликано 47 свідків. Дитина Анни ховала ся доси у Болгарки Іванової, хоть їй ніхто не платив за удержане. Однакеж на днях австро-угорський консул відослав дитину до Пешту, під опіку сестер милосердя.

Міністер бар. Гавч старає ся на кождім кроці з'єднати собі симпатії роздражених Німців. Се він вважає дуже потрібним, бо ану-ж удасть ся ему стати наслідником гр. Баденіого, то тоді придадуть ся ему Німці. Гадав биєсь, що коли в раді державній є славянська більшість, то такі штучки вже неможливі, але бар. Гавч таки відважив ся на таке. Отже передо всім завдав стусана Словінцям і Полякам. Тяжко виборену словінсько-німецьку низшу гімназію в Цілей зніс цілком, а польській гімназії в Тішині не надав права публичности. Тепер знов зазнали подібної „прихильности“ від бар. Гавча черновецькі Русини-уніяти. Тому що місцева гр. кат. церков парохіяльна занадто мала, старають ся парохіяни о будову нової, більшої церкви вже від кількох літ. Справа ішла наперед дуже помалу, але з тяжкою бідою вже були і пляни готові і черновецька міська рада дарувала місце під будову, під услівем, що плян будови

буде їй предложений до апробати — всі вже думали, ось-ось зачне будувати ся нова гр. кат. церков, аж тут міністер Гавч, найбільший „прихильник“ Славян в міністерстві Баденіого зробив несподіванку і заявив, що не може прийняти тої даровизни під таким услівем! Tableau! Рада міська прийняла сю заяву до відомости і не думає далше накидати ся своєю жертволюбивою. А тепер мале питане: відки возьмуть новий ґрунт під будову гр. кат. церкви в Чернівцях? Чи доходить своєї справи далше в горі чи махнути на все рукою?

Німці не жартують і мстять ся навіть на урядниках політичних, коли єї не йдуть їм на руку. І так в місті Хебі (Егер) Німці, роздрені звісною забороною віча, виповіли кільком урядникам політичним мешканя, а реставратор, у котрого харчував ся ц. к. староста, виповів абонамент старості і тим урядникам, котрі в день заборони віча помагали старості в его урядованню. — Знов же в місті Паранцо, де сими днями почав ся був процес против Хорватів за вибори до ради державної, італійські реставратори не дали обіду оборонцям д-рам Лягіні і Вольфови — отже оборонці удали ся до трибуналу з прошенем, щоби розправу против Хорватів відложити, бо оборонці не гадають умирати смертю голодовою. Трибунал, бачучи критичне положене оборонців, розправу відложив.

Покарана бундючність. В Перемішлі переходив сими днями поручник уланів барон Бр. попри баталіон піхоти, котрим командував архикнязь Леопольд Фердинанд. Офіцери кавалерії уважають себе за щось вишого, отже бар. Бр. зневажливо поздоровив офіцирів піхоти. Роздражений сим архикнязь підійшов до него і звернув его увагу на таку нетактовність. Бр., замість признати ся до вини, назвав свое імя і визвав на поєдинок незнамого ему архикнязя; сей назвав свое імя і поки-що справа на тім скінчила ся. Що далі буде, ще не знати.

Паперові кульки. Найновішим здобутком воєнної техніки є паперові кульки з поволокою із алюмінієм. Винайшов їх якийсь французький офіцир. Кульки тоті мають мати се за собою, що будуть ранили а не вбивати, бо рани від них будуть гладкі, не пошарпані, легкі довилчєня. Головна їх ціль: не убивати, а унеможливити воєнка до дальшої борби.

Дрібні вісти. Фінансовий прокуратор в Чернівцях др. Евгеній Зубрицький одержав похвалу за свою хосенну урядову діяльність. — В Курську повила одна селянка близнят, що в крижах зрослі. Близнята здорові і добре відживлені. Лікарі заявили, що операція неможлива. — В Єгипті найшли Англійці старинний папірус з грецьким текстом з науки Христової. — В селі Лютич рясівського повіту посварили ся брати Януші о повіє трави, при чім молодший, малолітній ще Януш вбив старшого брата. — В понеділок вечером переїхав вечірний поїздний поїзд між стациями Станіславовом і Єзуполем 10-літнього сина будника Сегіна. — В Розділью на Горішнім Шлєску завалив ся фабричний комин на 150 стін високий і убив богато осіб, а ще більше ранив. — В Сас на Угорщині убили 12 і 13-літній хлопєць півтрьохлітню дитину, щоби забрати собі малий візочок, котрий молоденьким убійникам дуже оподобав ся.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 22-го липня 1897 року.

Відень. На зборах долішно-стирийських Словінців ухвалено резолюцію, в котрій каже ся, що знесене словінської гімназії в Цілей є тяжкою кривдою і образою словінського народу. Взиває ся всіх послів словінських, щоби взяли ся енергічно до оборони прав свого народу. Словінці не приймуть перенесеня гімназії до иншої місцевости. Опісля вибрано комітет, котрий має зайняти ся скликанем всенародного віча словінського.

— А більше розчаровань ти не мав?

— Ще й кілька, моя Маню! — говорив Дорко розжалобленим голосом. — Розваж лише: я муєв жити у Відні, а не мав з чого; скінчив агрономію, а посади не дістав; опинив ся сам безпомічним, а другим мав помагати — ет! дурниці! Нині весіле, що ми будемо свої жалі вводити?

Але панні Мані зовсім ті жалі не були скучні. Лице єї свідчило, що она їх глибоко відчувала і се мовчавє єї по словах Дорка говорило більше, ніж богато слів.

— Ми, дівчата — промовила она по хвили — нераз завидуємо мужчинам. Думаємо, що справді їм тільки жите, а ту придивити ся їх боротьбі щоденній, аж страх бере, хоч наша доля також не пьвітом маєна...

— Знаю, знаю, Маню.

Вуйко Дорко спер руки на коліна і вдивив ся в землю. Музика грала, а пара за парою йшла, зачіпаючи часом і Дорка і Маню, бо хата була за тієна.

Що такого, що панови директорови так приємно розмавляти зі своячкою Манею? Розмавляв би, балакав би до самого рана. І випив нині понад свою звичайну міру, а таки ще спати не хоче і не нудить ся. Але... але пан директор таки не зовсім щирий. Говорив, які мав розчарованя, а про одно таки не згадав. А не було оно таке маловажне, щоби про него можна забути. Як би так хто міг переглянути папери

Дорка, педантично поскладані в его бюрку дома, найшов би там в окремії куверті кільканаїцять листів, писаних жіночою рукою, а в листах сухий букетик цьвітів. Давна історія, ще з часів теології! На третім році пізнав був одну панночку, вже собі писали в листах „ти,“ аж ту Дорко муєв покинути семинарію, а его суджена, без найменшої романтичної розпуки, вийшла зараз за другого зауж. Дорко — що-ж він? муєв піддати ся доли. Та боліло се его, так боліло, що під тягарем туги зложив був раз елегію, повну нескazanого смутку. Тепер ся елегія, листи і букет лежать собі спокійно в бюрку, не тикані від довгих літ рукою Дорка. На що й згадувати минувшину? Єго колишня суджена має вже сина в гімназії. Дорко бачив его кілька разів: гарний хлопчина, зовсім у маму вдав ся...

Мимоволі, розповідаючи Мани свої розчарованя, нагадав собі він і сю пригиду і так притім задумав ся, що й не звернув увагу, як Маня нишком відійшла собі. Оглянув ся: єї вже не було в комнаті, але за те перед собою побачив Іваньського.

Осип Маковей.

(Дальше буде).

Будапешт. Завдяки наступившому порозумінню між правительством більшістю а опозицією в угорській сеймі ухвалено в понеділок правительственный проект закону о преміях від цукру. Головна точка спору, §. 19 проекту буде відосланий назад до комісії правничої.

Париж. Парлямент прийняв майже одностайно проект закону о безпосередніх податках.

Петербург. Дотеперішній амбасадор в Штотгольмі Зіновев перенесений до Царгорода, Нелідов з Царгорода до Риму.

Льондон. Бюро Райтера доносить з Царгорода, що вишло розпоряджене султана, котрим потверджує ся управильнене границі греко-турецкої.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одиначе руске товариство асекураційне, обезпечує будинки, смот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках протів шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятый рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після заключень рахункових з днем 31-го грудня 1896 вносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийші услівя і видає поліси і квити в рускым язиці.

Зголошеня о уділене агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях пошукує для бурси від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з опалюванем, освічуванем і чищенем комнат та пранем білизни.

Термін для зголошуваня до кінця липня с. р. — Ближні услівя в „Народнім Домі“ (улиця Петровича 2.) що-дня від 6—8 год. вечером.

**Хто хоче мати
добру і дешево
МАШИНУ до ШИТЯ,**

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як веводи, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 ар. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обелужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машиніст у бровара Штайнера в Чернівцях, при ул. залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis
і Шкільні повідомленя
(Schulnachrichten)
є на складі
в друкарні „Рускої Ради.“
Просимо о замовленя.

**ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“
в Чернівцях.**

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ
в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і німецкій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-европейского.

ВІДХОДЯТЬ З Чернівців						ПРИХОДЯТЬ ДО Чернівців						
до Неполоківця, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківця	1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженя	1148	351	832	—	635	з Бурдуженя, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Болва, Новоселці	645	430	—	—	—	з Новоселці, Болва, Садагури	—	1113	950	—	—	
з Глібоки						до Глібоки						
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродя	814	535	—	—	—	з Межибродя, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет-Межибродя від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.						Перший поїзд іде на шляху Бергомет-Карапчев тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межибродя тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.						
з Гадікфальви						до Гадікфальви						
до Радівая	610	1093	298	612	895	з Радівая	542	835	115	550	747	
з Гатни						до Гатни						
до Кички, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Кички	1258	625	—	—	—	
з Іцкан						до Іцкан						
до Сучави	327	630	1009	215	718	з Сучави	442	842	130	630	837	
з Вами						до Вами						
до Рус-Молдавиці	345	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станціях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.						
з Карапчева						до Карапчева						
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що понеділка, другий в винятком понеділка, нічний кождої днини.						Перший поїзд іде що понеділка, другий в винятком понеділка.						

□ поїзди поєднані; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-европейский іде о 46 минут пізнійше від чернівецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчеркне нем минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.